

Табела 5.2. Спецификација предмета *Језици старог света*

Студијски програм: МАС класичних наука			
Назив предмета: <i>Језици старог света</i>			
Наставник/наставници: проф. др Александар Лома, проф. др Војин Недељковић, доц. др др Орбат Лигорио			
Статус предмета: изборан			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема.			
Циљ предмета Презентовање главних генетских, типолошких и историјских чињеница о старим језицима значајним за различите гране класичних наука.			
Исход предмета Студент ће умети да посматра класичне језике у контексту опште језичке слике старог света и да самостално, према својим ужим интересовањима, тражи даља обавештења о појединим старим језицима.			
Садржај предмета			
<p><i>Теоријска настава.</i> 1. Увод. — 2. Древни језици Индије: индоевропски, тј. индоаријски језици (ведски санскрит, епски санскрит, класични санскрит, пракрити, итд.), дравидски језици (малајалам, тамил, канада, итд.) и други језици Индије (аустразијски, харапански). Типологија индијског језичког савеза (индоаријски + дравидски): појава церебрала, звучних аспирата, ергативности у свези са перфектумом, итд. Писма старе Индије: брахми, кхарошти, деванагари, итд. Одабрани језички споменици старе Индије: <i>Ригведа</i>. — 3. Древни језици Блиског истока: индоевропски, тј. ирански (старовестијски, младоавестијски, староперсијски, скитски, међански, итд.) и јерменски, хуроуратски (хуријски, урартски), и језици-изолати (сумерски, еламски). Иранске позамљенице у јерменском и словенским језицима. Писма старог Блиског истока: различити блискоисточни клинописи (укључујући онај староперсијски), авестијско писмо; дешифровање староперсијског клинописа. Одабрани језички споменици старог Блиског истока: староавестијска <i>Гате</i> и Даријев староперсијски натпис <i>DB</i> из Бехистуна. — 4. Древни језици Леванта и Арабије. Писма старог Леванта и Арабије. — 5. Одабрани језички споменици: <i>Стари завет</i>. — 6. Одабрани језици североисточне и северозападне Африке. (Средњо)египатски и коптски. Дешифровање египатског писма. Одабрани језички споменици: <i>Камен из Розете</i>. — 7. Древни језици Мале Азије: индоевропски, тј. анатолски (хетитски, лувијски, лидијски, итд.) и реликтни (старофригијски, новофригијски), и језици-изолати (хатски). Утицај грчког на фригијски и питање реконструкције грчкофригијског прајезика. Писма старе Мале Азије: различити малоазијски клинописи, лувијски хијероглифи, лидијски и старофригијски алфавет. Одабрани језички споменици старе Мале Азије: хетитски <i>Мит о Илујански</i> и старофригијски натпис <i>M-01</i> из Мидиног града. — 8. Древни језици Егеја: индоевропски, тј. грчки (укључујући микенски) и реликтни (македонски), и други, досле још неklasификовани језици (лемнијски, минојски, етеокритски, етеокипарски, предгрчки). Утицај предгрчког на грчки и главне одлике предгрчких позајмљеница у грчком. Писма старог Егеја: линеар А и Б, грчки алфавет (укључујући тзв. епихоричке варијанте), кипарски силабар, критски хијероглифи, писмо диска из Феста. Одабрани језички споменици старог Егеја: неколике микенске таблице (нпр. KN Gg 702) и грчка <i>Илијада</i>. — 9. Древни језици Балкана: индоевропски, тј. палеобалкански (илирски комплекс) и реликтни (дачки, трачки). Питање ближе класификације илирског комплекса (илирски у ужем смислу, либурнски, хистарски, делматопанонски). Трагови палеобалканских језика у топонимији савремених језика Балкана. Питање порекла балканског језичког савеза. — 10. Древни језици Италије: индоевропски, тј. италски (венетски, осачки, умбријски, јужнопиценски, латински итд.), келтски (лепонтски) и реликтни (лигурски, месапски, сикелски), и тиренски (етрушчански, ретски). Питање смештања венетског језика у односу на остале италске језике. Трагови језика старе Италије у латинском и савременим италијанским дијалектима. Писма старе Италије: различита италска писма (венетско, осачко, умбријско, етрушчанско, лепонтско, јужнопиценско), латиница. Одабрани језички споменици: етрушчанска <i>Ланена књига из Загреба</i> и умбријске <i>Tabulae Iguvinae</i>. — 11. Одабрани древни језици и писма северне Европе: готски, старонордијски. Порекло готског и рунског писма. Готски као медијум латинских позајмљеница у српском и другим славинама. Одабрани језички споменици: <i>Поетска еда</i>, Вулфилина <i>Библија</i>. — 12. Древни језици западне Европе: келтски (галски, лепонтски, келтиберски, итд.) и реликтни (лузитански), језици-изолати (баскијски), и други, досле још неklasификовани језици (иберски, пиктски, тартесански). Питање реконструкције италокелтског прајезика. Писма древне западне Европе: огамско писмо. Одабрани језички споменици: галски <i>Календар из Кољњија</i>.</p> <p><i>Практична настава.</i> Вежбања су посвећена тумачењу одабраних писаних сведочанстава.</p>			
Литература			
D. Anthony, <i>The Horse, the Wheel and Language: How Bronze-Age Riders From the Eurasian Steppes Shaped the Modern World</i> (2007) — B. Comrie, St. Matthews, M. Polinsky (ur.), <i>Atlas jezika</i> (2003). — J. Klein, B. Joseph, M. Fritz (yp.), <i>Handbook of Comparative and Historical Indo-European Linguistics</i> , vol. I-III (2017-18). — R. D. Woodard (yp.), <i>The Cambridge Encyclopedia of the World's Ancient Languages</i> (2004). — R. MacMullen, »Provincial Languages in the Roman Empire«, <i>AJPh</i> 87 (1966), 1–17. — J. P. Mallory, D. Q. Adams (ur.), <i>The Oxford Introduction to Proto-Indo-European and the Proto-Indo-European World</i> (1997). — R. Matasović, <i>Uvod u poredbenu lingvistiku</i> (2001). R. Matasović, <i>Jezična raznolikost svijeta</i> (2011). — R. Matasović <i>Lingvistička povijest Europe</i> (2016). — A. Meillet, M. Cohen (ur.), <i>Les langues du monde</i> (1924).			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
практична настава	30	усмени испит	70